

Zitting 1974-1975

13 557 (R 1000)

Overeenkomst inzake de internationale uitwisseling van publikaties; Parijs, 5 december 1958 en Overeenkomst inzake de uitwisseling van officiële publikaties en regeringsdocumenten tussen Staten; Parijs, 5 december 1958

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 9 september 1975. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of de Gevolmachtigd Minister van Suriname onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 9 oktober 1975.

Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 29 augustus 1975

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, alsook naar het eerste lid van artikel 24 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij de Engelse en de Franse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 5 december 1958 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomsten inzake de internationale uitwisseling van publikaties (Trb. 1973, 60)¹ en inzake de uitwisseling van officiële publikaties en regeringsdocumenten tussen Staten (Trb. 1973, 61)¹.

Een toelichtende nota bij deze overeenkomsten gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht hogergenoemde stukken op 9 september 1975 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. van der Stoep

¹ Nedergelegd op de bibliotheek ter inzage van de leden

Toelichtende nota

Op 3 december 1958 nam de Algemene Conferentie van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO) tijdens haar tiende zitting een tweetal Overeenkomsten aan op het gebied van de internationale uitwisseling van publikaties.

De ene overeenkomst betreft de internationale uitwisseling tussen zowel gouvernementele als niet-gouvernementele organen en instellingen zonder winstoogmerk van officiële en niet-officiële publikaties van velerlei aard (Overeenkomst inzake de internationale uitwisseling van publikaties, artikel 1 en 2).

De andere overeenkomst richt zich meer in het bijzonder op de uitwisseling tussen Staten van officiële publikaties en regeringsdocumenten, zoals staatscouranten, parlementaire stukken en wetteksten (Overeenkomst inzake de uitwisseling van officiële publikaties en regeringsdocumenten tussen Staten, artikel 1 en 2).

De overeenkomsten zijn een vervolg op een tweetal verouderde verdragen op dit terrein die op 15 maart 1886 te Brussel tot stand kwamen, namelijk het Verdrag inzake de internationale uitwisseling van officiële documenten en van wetenschappelijke en literaire publikaties en het Verdrag nopens de onmiddellijke uitwisseling van staatscouranten en parlementaire annalen en documenten (voor de tekst vide De Martens, Nouveau Recueil des Traités, tweede serie, deel XIV, blz. 285 e.v.).

Het Koninkrijk is bij deze verdragen nooit partij geweest, in verband met het feit, dat de verdragen voorschreven, dat alle officiële publikaties met alle verdragspartijen dienden te worden uitgewisseld. Dit werd destijds door de Regering gezien als een onevenredige bevoordeling van landen, waar van overheidswege weinig publikaties worden uitgegeven; daarnaast gold de overweging dat een dergelijke uitwisseling leidde tot het verkrijgen, over en weer, van een groot aantal werken waarvoor weinig of geen belangstelling bestond.

Deze bezwaren worden in de onderhavige UNESCO-overeenkomsten ondervangen. De Overeenkomst inzake de internationale uitwisseling van publikaties bevat niet een rechtstreekse verplichting tot uitwisseling; zij hanteert als uitgangspunt dat de overeenkomstsluitende staten zich slechts verbinden de uitwisseling van publikaties te bevorderen (artikel 1); de overeenkomst houdt wel concrete bepalingen in met betrekking tot de wijze van uitwisseling, het vervoer en de in- en uitvoer van publikaties.

De overeenkomst inzake de uitwisseling van officiële publikaties en regeringsdocumenten tussen staten dient men als een raamovereenkomst te zien, in die zin, dat de feitelijke verplichting tot uitwisseling en de aard der uit te wisselen publikaties tussen staten zal worden geregeld in bilaterale overeenkomsten ter uitvoering van deze overeenkomst (artikel 3).

Deze opzet heeft het voordeel dat elke staat de totale omvang van de uitwisselingen waarbij hij betrokken is in de hand kan houden. De overeenkomstsluitende staten zijn vrij om de officiële publikaties en de van regeringswege uitgegeven documenten aan te wijzen, die in de uitwisseling betrokken zullen zijn (artikel 2, tweede lid).

Wijze van uitwisseling, vervoer en in- en uitvoer van publikaties vormen ook in deze overeenkomst onderwerp van regeling.

Ook de overeenkomst inzake de internationale uitwisseling van publikaties voorziet in de sluiting van bilaterale uitvoeringsovereenkomsten (artikel 12). Deze uitvoeringsovereenkomsten behoeven ingevolge het bepaalde in artikel 62, eerste lid, sub b, van de Grondwet niet de goedkeuring van de Staten-Generaal alvorens zij voor het Koninkrijk in werking kunnen treden. Deze uitvoeringsovereenkomsten zullen qua inhoud overeenstemmen met de overeenkomst die op 20 december 1968 tussen het Koninkrijk en de Duitse Bondsrepubliek is gesloten ter uitvoering van artikel 10 van de Culturele Overeenkomst tussen beide landen van 27 april 1961 (Trb. 1969, 7).

In de overeenkomsten is uitdrukkelijk bepaald (vide artikel 11 respectievelijk 13) dat zij in geen enkel opzicht afbreuk doen aan verplichtingen die voor de overeenkomstsluitende staten bestaan op grond van andere internationale overeenkomsten.

Voor Nederland zijn deze bepalingen in zoverre van belang, dat in het merendeel van de bilaterale culturele akkoorden die bestaan tussen Nederland en vele andere landen bepalingen omtrent de uitwisseling van publikaties zijn opgenomen. Vergelijk bijvoorbeeld artikel 10 van de reeds genoemde Culturele Overeenkomst met de Duitse Bondsrepubliek van 27 april 1961, Trb. 1961, 45; artikel 1 van de Culturele Overeenkomst met Brazilië van 12 oktober 1966, Trb. 1966, 219; artikel IV van de Culturele Overeenkomst met Tsjechoslowakije van 3 augustus 1972, Trb. 1972, 113. Daarnaast zijn ook bepalingen betreffende de uitwisseling van publikaties in de (multilaterale) Overeenkomst inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, met bijlagen en Protocol; Lake Success, 22 november 1950, waarbij het Koninkrijk partij is voor Nederland en Suriname (laatstelijk Trb. 1967, 17).

De overeenkomst inzake de internationale uitwisseling van publikaties bepaalt dat de overeenkomstsluitende staten aan een of meer centrale of andere instanties taken kunnen toebedelen met betrekking tot de ontwikkeling en coördinatie van de uitwisseling van publikaties (artikel 3). De overeenkomst inzake de uitwisseling van officiële publikaties en regeringsdocumenten tussen Staten gaat wat dit betreft verder en verplicht de overeenkomstsluitende staten de uitwisseling op te dragen aan de aangewezen centrale instantie of instanties.

De verplichtingen genoemd in beide overeenkomsten komt, voor wat betreft Nederland, de Regering na door het bestaan van het Ruilbureau, dat in 1928 als een onderdeel van de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage werd opgericht en dat heden ten dage de uitwisseling van officiële publikaties verzorgt met een aanzienlijk aantal landen t.w. Australië, België, Canada, Denemarken, de Duitse Bondsrepubliek, de Duitse Democratische Republiek, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika, Zweden en Zwitserland. De omvang der uitwisseling en de bij uitwisseling gevolgde procedure verschilt van land tot land. Naast de uitwisseling van officiële publikaties behartigt het Ruilbureau tevens de centrale verzending en ontvangst van door wetenschappelijke instellingen uitgewisselde publikaties.

Het Ruilbureau ontvangt momenteel op grond van een besluit van de Ministerraad van 12 augustus 1946 vijf exemplaren van alle in Nederland van rijkswege uitgegeven publikaties. Dit aantal is tot nu voldoende gebleken, aangezien de uitwisselingen met de meeste landen slechts een gedeelte van alle uit te wisselen publikaties omvatten. Mocht de uitwisseling van officiële publikaties in de toekomst toenemen, dan zal dit aantal van vijf verhoogd worden.

De kosten van het Ruilbureau betreffende personeel, huisvesting en bureauwerkzaamheden komen ten laste van het krediet dat door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen aan de Koninklijke Bibliotheek wordt toegewezen. Het zenden van officiële Nederlandse publikaties naar het buitenland geschiedt voor een groot deel eveneens ten laste van de Koninklijke Bibliotheek. De kosten voor verzending van niet-officieel materiaal worden direct (Koninklijke Bibliotheek) of indirect (bibliotheken van instellingen van wetenschappelijk onderwijs) gedragen door het Rijk.

Zoals ook in de andere overeenkomstsluitende landen het geval is gelden in Nederland de normale tarieven voor de verzending van drukwerk ook voor de verzending van de hierbedoelde publikaties. De uitgewisselde publikaties zijn voor wat Nederland betreft vrijgesteld van invoerrecht en omzetbelasting ingevolge een beschikking van de Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen te 's-Gravenhage van 6 februari 1968, nr. 29 DV. De uitvoer van publikaties wordt evenmin belast. Uitgaande van de exploitatierekeningen van het Ruilbureau der Koninklijke Bibliotheek over de jaren 1973 en 1974 is met het verzenden naar het buitenland en het in ontvangst nemen van buiten-

landse zendingen een bedrag gemoeid van f 22 000 in 1973 en f 14 000 in 1974. Het teruglopende bedrag kan verklaard worden uit het feit dat er zich de laatste jaren een ontwikkeling voordoet in de richting van een decentralisatie van de verzending van de ruilpublicaties.

Met name in verband met de groeiende behoefte aan snelle informatieverschaffing geeft een toenemend aantal instellingen er de voorkeur aan zelf de verzending van publicaties aan buitenlandse instellingen ter hand te nemen.

Het ligt in het voornemen op de begroting van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen een jaarlijks bedrag van f 20 000 à f 25 000 voor de eerstkomende jaren te reserveren.

Een goed wederzijds begrip voor de cultuur en samenleving tussen de staten acht de Regering onder meer gediend door de onderlinge uitwisseling van publicaties van velerlei aard die in diverse landen verschijnen. De onderhavige overeenkomsten strekken ertoe deze uitwisseling te vergemakkelijken en te bevorderen, reden waarom de Regering tot ratificatie van de overeenkomsten zou willen overgaan.

Dat de onderhavige overeenkomsten eerst thans aan de Staten-Generaal ter goedkeuring worden aangeboden houdt verband met het hierboven besproken feit, dat de uitwisseling van publicaties tussen Nederland en andere reeds bevredigend verloopt en dat het partij worden bij de overeenkomsten in dezen geen essentiële factor werd geacht. Een nadere aanleiding tot het voornemen van de Regering toch de ratificatie van de overeenkomsten door het Koninkrijk te bevorderen was bovendien de proclamatie door UNESCO van het jaar 1972 tot het Internationaal Jaar van het Boek. Bij die gelegenheid beval de UNESCO de regeringen van haar lid-staten aan om in overweging te nemen partij te worden bij UNESCO-overeenkomsten of andere internationale overeenkomsten op het gebied van het vrije verkeer van boeken.

De regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen hebben doen weten de medegelding der overeenkomsten voor haar land op prijs te stellen, zodat de overeenkomsten zullen gelden voor het gehele Koninkrijk.

De verplichtingen genoemd in beide overeenkomsten zullen in Suriname worden nagekomen door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. In de Nederlandse Antillen is, voor wat betreft de Overeenkomst inzake de uitwisseling van officiële publicaties en regeringsdocumenten, het Centraal Bureau van Registratuur en Archiefzaken reeds geruime tijd doende met de uitwisseling van bepaalde officiële publicaties zoals o.a. Publikatiebladen, gewisselde stukken der Staten van de Nederlandse Antillen, de Curaçaosche Courant met bijlagen, landsbegrotingen, enz. Het ligt in het voornemen van de regering van de Nederlandse Antillen bovenbedoeld Bureau te belasten met de uitwisseling van alle in de Nederlandse Antillen verschenen daarvoor in aanmerking komende officiële publicaties en regeringsdocumenten.

Voor wat betreft de Overeenkomst inzake de internationale uitwisseling van publicaties, ligt het in de bedoeling van de regering van de Nederlandse Antillen de uitwisseling via een centrale instelling te regelen. Inzake de aanwijzing of oprichting van een dergelijke centrale instelling zal het advies van een werkgroep worden ingewonnen.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
G. Klein

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
L. J. Brinkhorst

De Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk,
H. W. van Doorn